1ste termijn

Inleiding

Voorzitter, dank u.

Voor mijn fractie is vandaag een bijzondere dag. Immers, dit zijn onze eerste Algemene Beschouwingen na de gemeenteraadsverkiezingen die wij zijn ingegaan met de slogan: “Durf te veranderen”.

Voorzitter, ik begin mijn 1ste termijn met een persoonlijke overweging. Wat maakt mij in dit werk als raadslid gelukkig? Simpelweg mensen helpen is het antwoord. Eraan bijdragen dat een kind kan blijven sporten of burgers helpen die met hun woonplan vastlopen. Of, helaas actueel, ondernemers/agrariërs die hulp nodig hebben helpen bij hun gevecht tegen een starre overheid.

En voorzitter, inwoners, ondernemers, belangenverenigingen, bewonersnetwerken en agrariërs kloppen de laatste maanden helaas niet voor het eerst bij ons aan. Ze vragen zich nu al af waar dit gemeentebestuur mee bezig is. “Harteloos”, “onzichtbaar” en “links” zijn woorden die wij steeds vaker en nu al horen over het beleid van dit college, of het gebrek daaraan.

Samenvatting

Voorzitter, onze fractie wil weten wie de rekening betaalt van de plannen van deze coalitie, plannen waarvan de financiële uitwerking nog ontbreekt. Wij willen weten wat deze raad daadwerkelijk nog te kiezen heeft en wat een inwoner daar in zijn eigen dorp van merkt. Zoals u weet wachten wij al een jaar op het overzicht van mogelijke ombuigingen. Wat er wél al ligt, is het voorstel voor vijf procent extra OZB. Voor onze inwoners is de rekening kennelijk eerder klaar dan voor deze raad het overzicht van ombuigingskeuzes. **Met onze OZB-motie M2608** willen wij de extra vijf procent schrappen, dus met behoud van de inflatiecorr. van 2,9% conform het coalitieakkoord.

Kern

Voorzitter, laten we een snelle blik op het verleden werpen.

Bijna een jaar geleden, op één dag na, zat ik als lijsttrekker van de lokale VVD daar op de tribune. Velen hier zullen zich die ochtend nog goed heugen. Wethouder Financiën Jos Last nam het woord. De provinciale toezichthouder was op bezoek geweest. Er waren ernstige zorgen over onze beleidsarme begroting. Er dreigde preventief toezicht.

Wethouder Last, toen namens Balans, bezwoer dat de begroting structureel op orde moest komen. Toch schrapte de raad die dag unaniem de extra OZB-verhoging van 5% voor 2026.

Laat dit even op ons inwerken …

Preventief toezicht van de provincie dreigde wegens een penibele financiële situatie, en de gehele raad besloot middels amendement A2511 tot het schrappen van de extra 5% OZB voor 2026, waarmee men €232.147 aan geraamde OZB-opbrengst liet liggen. Dit ook ruim vier maanden voor de verkiezingen, maar dat terzijde.

Met datzelfde amendement droeg de raad het college ook op alle structurele uitgaven in kaart te brengen. Waar kon de gemeente besparen, tegen welke maatschappelijke prijs en wat was praktisch uitvoerbaar? Dat wilde de raad weten om voor 2027 te kunnen kiezen.

Op 23 juni presenteerde de nieuwe coalitie haar akkoord. Een financiële onderbouwing zat er niet bij. Aan de VVD kan het moeilijk gelegen hebben. Wij zaten immers niet meer aan de formatietafel.

Op 9 juli, bij het TAM-besluit rondom het plan voor de jachtwinkel in Ingber, zag je het al. Twee voormalig Balans-ers stemden vóór. Hun fractievoorzitter en voormalig GroenLinks- en PRO-man Cremers sloeg 5 voor 12 linksaf en stemde tegen. Met acht tegen zeven gaf hij de doorslag waarmee de coalitie onrust onder ondernemers veroorzaakte.

Later die avond vroeg ik de heer Duyvendak wat de plannen uit het coalitieakkoord gingen kosten. Na de zomer zouden de wethouders met hun prio's komen. "En daar hoort een doorrekening bij", zei hij. Na de zomer is na de carnaval geworden.

In datzelfde duidingsdebat spraken wij over de dominantie van PRO en een voormalig Balans dat zich links over de tafel had laten trekken. En DOE'22 kon nu laten zien of de partij haar activistische verleden zou vertalen in dualisme of toch liever op schoot ging zitten bij de macht, om de woorden van haar eigen verkiezingsprogramma te gebruiken.

Voorzitter, dit brengt ons in het heden.

Want vier maanden later blijken onze woorden bijna profetisch. GWL is niet meer in Balans. En DOE'22? Die partij heeft op belangrijke dossiers nog het nodige waar te maken en heeft de eerste personele wissel van dit politieke seizoen al achter de rug.

[05:00] Voorzitter, de drie PRO-ex-en hebben elkaar gevonden, helaas leiden moeilijke keuzes nog steeds tot grote huwelijksproblemen binnen deze driehoeksrelatie. Zodra het politiek maar ook inhoudelijk lastig wordt, traineert PRO, schopt DOE'22 om zich heen, zacht op de inhoud en hard op de persoon, en doet GWL … in het algemeen helemaal niets. Dan volgt een werkgroep, een onderzoek of een communicatieplan. De lange baan lijkt hun enige stip op de horizon.

Pas in 2028 verwacht het college meer inzicht te hebben in de vraag waarom de minimaregelingen zoveel inwoners niet bereiken.

En dé opdracht van vorig jaar? Over A2511 schreef het college ons op 20 oktober het volgende. "Een afzonderlijke, integrale inventarisatie zoals in het amendement omschreven, is niet opgesteld."

Wethouder Derksen kijkt voor de besparingen inmiddels naar 2028. De opdracht van de raad ging toch echt over 2027.

De VVD heeft in het presidium moeten knokken om de gebrekkige uitvoering van A2511 op de agenda te krijgen. In de commissie spraken DOE'22 en wij het college aan op de uitvoering. Met motie M2610 willen ook wij dat de raadswerkgroep financiën ook bijhoudt of het college de gevraagde informatie ook werkelijk levert. Wethouder Derksen, net als zijn illustere voorganger Last afkomstig uit Balans, blijft echter verantwoordelijk voor de uitvoering van A2511.

Voorzitter, ieder raadslid heeft het recht het college om inlichtingen te vragen. Dat recht kan ieder van ons vandaag al uitoefenen. Ook als één raadslid naar de onderbouwing van een bedrag vraagt, mag de raad een inhoudelijk antwoord verwachten. Dat raakt aan het informatierecht van ieder individueel raadslid én aan het budgetrecht van de raad als geheel. Wij, de raad beslissen immers waar het geld van onze inwoners aan wordt besteed.

Wij hebben vernomen dat het verstrekken van bepaalde financiële informatie aan raadsleden binnen de ambtelijke organisatie op weerstand stuit. Wij herkennen dit gegeven al sinds ons aantreden. De financiële vragen die er werkelijk toe doen, blijven te vaak onbeantwoord. Het college stuurt de ambtelijke organisatie aan. Deze raad beslist waar het geld van onze inwoners naartoe gaat. Wil het college hier werkelijk iets veranderen, zorg dan dat wij de onderbouwing krijgen op het moment dat wij nog iets te kiezen hebben. Rechtsom of rechtsom, de VVD zal die rechten blijven verdedigen, en legt zich niet neer bij een ambtelijke organisatie of college, eindverantwoordelijk, die onze rechten niet respecteren.

Voorzitter, dan kijken we naar de toekomst.

De begroting 2027. Het college presenteert een overschot van bijna zes ton. Sinds de fout in bijlage 3 is hersteld, kunnen we zien wat daarvan overblijft. Van de €595.538 is €515.136 incidenteel. Structureel resteert €80.402 en daarin is die extra 5% OZB al meegerekend.

Zijn we daarmee van de zorgen van wethouder Last af? De provincie vraagt nog steeds om structureel en reëel evenwicht. Haar oordeel volgt na vaststelling van de begroting. En wij stemmen vandaag, terwijl de financiële uitwerking van het coalitieprogramma pas op 25 februari 2027 voorligt. Dan zijn we ruim acht maanden verder sinds de presentatie van het akkoord.

☐ Vraag 1. Wethouder Derksen, wie heeft de financiële regie over het coalitieprogramma? Van welke plannen kent u de kosten al en wat blijft er dan over van die €80.402?

Als we kijken naar de Inkomensregelingen zien wij in de jaarrekening 2025 ruim €177.000 onderuitputting. Tegelijkertijd staat de inzet van verwijzers om inwoners in armoede te bereiken in de bestuursrapportage op rood. Voor een algemene budgetverhoging ontbreekt ons de onderbouwing. Wij roepen het college met klem op de mensen te bereiken voor wie dat geld bedoeld is.

☐ Vraag 2. Wethouder Van der Kleij, wat gaat u in 2027 doen voor de inwoners die nu hulp mislopen, en wanneer hoort de raad of u hen bereikt?

Bij de Wmo staat een stijging van €393.791 in de begroting. Wij vroegen hoe dat bedrag is opgebouwd. Het schriftelijke antwoord luidde “Dit is geen technische vraag en heeft geen betrekking op de begroting 2027.” Ook in de commissie kregen wij die uitsplitsing niet. Maar het bedrag staat hier, tot op de euro. Daar moet een berekening onder liggen. Die willen wij zien, daar hebben we recht op.

[10:00] Voorzitter, vorig jaar zat PRO nog in de oppositie. De heer Duyvendak wees bij de Algemene Beschouwingen op de €432.000 die woningeigenaren, ondernemers en toeristen samen extra zouden betalen door de hogere OZB en toeristenbelasting die toen werden voorgesteld. Zijn oordeel over die begroting kent u nog. “En wat ons betreft is die niet eerlijk.”

Een jaar later draaien de nieuwe coalitie en het college zich in alle bochten. Ik zal het woord ‘spinnen’ niet meer gebruiken, om verwarring te voorkomen. Volgens mevrouw Van der Laan gaat het alleen om indexering. Die vijf procent stond immers al in de meerjarenraming. De heer Nijssen viel haar namens PRO bij. Intussen staat in de begroting van dit college op pagina 98 bij OZB gewoon 8,00% (5% extra OZB boven op de inflatiecorrectie van 2,9%). De gemeente rekent dus voor 2027 op afgerond acht procent meer OZB-opbrengst dan voor 2026.

Voorzitter, ik verwijs coalitie en college graag naar hun eigen coalitieakkoord. Daar staat niets over vijf procent extra OZB. Wel staat er dat eventuele lastenverhogingen in principe aan de inflatie worden gekoppeld.

☐ **Vraag 3. Mijnheer Duyvendak, wat is er voor diezelfde inwoner en diezelfde ondernemer in een jaar tijd eerlijker geworden aan die vijf procent?**

De heer Cremers en mevrouw Van der Laan vonden vorig jaar een verhoging boven de indexering nog onwenselijk. Het staat in hun eigen amendement. Voor die vijf procent weet men de oude tabel feilloos te vinden. En inderdaad, op het overzicht waar zij diezelfde avond zélf om vroegen, wachten wij nog steeds. Hun eigen coalitieakkoord belooft ook iedere uitgave opnieuw te beoordelen. Een oude tabel overschrijven is geen ‘zero-based begroten’.

☐ **Vraag 4. Wethouder Derksen, welke concrete uitgaven maken die extra vijf procent OZB in 2027 noodzakelijk en welke mogelijke bezuinigingsmaatregelen hebt u onderzocht?**

Voorzitter, laat ik namens mijn fractie nu al duidelijk zijn: de VVD is niet van plan de vermeende beschikbare financiële ruimte bij voorbaat te reserveren voor de linkse hobby’s van dit college, laat staan deze door lastenverhoging te financieren.

Laat het college beginnen bij het reduceren van meerkosten van externe inhuur bij vacatures en de interne organisatie doelmatiger te laten werken.

☐ Vraag 5. Zegt wethouder Derksen toe dat de raad vóór de vaststelling van de belastingtarieven concrete, doorgerekende voorstellen voor structurele besparingen ontvangt?

Voorzitter, dan de toeristenbelasting. De verhoging voor 2027 is van tafel, schrijft het college. In antwoord D27 op de technische vragen gaat het voor 2028 over mogelijke indexering. In het eigen coalitieakkoord staat nog een woord: differentiatie. Onze ondernemers willen weten waar ze aan toe zijn voordat zij hun prijzen bepalen.

☐ Vraag 6a. Wethouder Derksen, blijft het tarief voor 2027 ook in februari staan?

☐ Vraag 6b. Wethouder Hamaekers, met welke ondernemers bespreekt u voor 2028 de indexering en eventuele tariefverschillen per soort verblijf?

Voorzitter, naast onze **OZB-motie M2608** hebben vandaag nog een 3-tal moties en 1 amendement ingediend.

Met onze woon-motie M2609 willen wij dat het college initiatiefnemers verder helpt. Boven een winkel, in een voormalig kantoor of schoolgebouw en in gebouwen op een erf kunnen kansen liggen voor extra woningen, mits de gemeente denkt in kansen!

Mevrouw Schoeren heeft onze samen met FF ingediende agrariërs-motie M2607, 'Overleg en maatwerk vóór verdere handhaving bij grasland', reeds benoemd tijdens haar spreektijd in het vragenuurtje.

☐ Vraag 7. Wethouder Hamaekers, zegt u toe dat u eerst met de LLTB nagaat waarom de betroffen percelen zijn geselecteerd, eventuele fouten herstelt en pas daarna met de agrariërs om tafel gaat over de percelen waar nog vragen over zijn?

En tenslotte, met motie M2612 en amendement A2609, willen wij resp. straatraces tegen gaan en stellen wij voor om in 2027 €3.250 extra beschikbaar te stellen voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Slot

Voorzitter, resumerend, het valt op dat bij moeilijke keuzes deze coalitie vooral om tijd vraagt. Bij het verhogen van de lasten voor onze inwoners heeft zij ineens haast. Over die extra vijf procent voor onze inwoners en ondernemers kunnen we vandaag al besluiten. Onze motie ligt er, de verhoging moet van tafel.

Voorzitter, het moge duidelijk zijn: wij stemmen niet in met een ondoorzichtige begroting met een schuldenlast van €76M waarvan 69M euro langlopend.

[15:00] En dan onze inwoners en ondernemers met wie ik begon. Bij de uitvoering van de Spreidingswet vragen mensen ons wanneer zij nog iets te zeggen hebben over hun eigen dorp.

De VVD heeft in de zomer ervoor gezorgd dat de nodige informatie op tafel kwam en goede voorstellen gelanceerd, helemaal in lijn met het coalitieakkoord. Later hebben wij samen met Fractie Franssen ervoor gepleit inwoners mee te laten praten zolang er nog iets te kiezen valt. Alle negen aanwezige coalitieraadsleden stemden tegen. Dan begrijpen wij heel goed dat die inwoners zich niet gehoord voelen.

Voorzitter, het credo van de VVD Gulpen-Wittem is: “Verandering begint nu!”. Aan die verandering werken wij als kleinste partij in deze raad continu en dat wordt door onze inwoners gezien en gewaardeerd. Om het maar eens in goed Nederlands te zeggen: niet lang lullen, maar poetsen. Dat is wat burgers willen zien van hun volksvertegenwoordiging. Tenslotte, ik wil mijn eerste termijn afsluiten met een woord van dank aan mijn fractie. Clarien, Pieter, Stephan en Roger, dank voor jullie inzet, jullie goede gezelschap en betrokkenheid bij de enige echt liberale volkspartij in onze gemeente Gulpen-Wittem … de lokale VVD. Tot zover, voorzitter.